

16.05.2018

Ärende/40

§ 137

Den av ledamoten Mari Rantanen väckta motionen om avgiftsfria motions- och idrottstjänster för närståendevårdare

HEL 2018-000645 T 00 00 03

Beslut

På förslag av ordföranden beslutade stadsfullmäktige bordlägga ärendet.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Stadsfullmäktige betraktar den av ledamoten Mari Rantanen väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Mari Rantanen och 21 andra ledamöter föreslår i sin motion att staden ska erbjuda ett avgiftsfritt frikort för närståendevårdare i syfte att stöda dessas fysiska och mentala välbefinnande i vårdarbetet.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Stadsstyrelsen hänvisar till erhållna utlåtanden och konstaterar att staden stöder helsingforsarnas välbefinnande i enlighet med Helsingfors stadsstrategi och skillnaderna i hälsa reduceras allt kraftigare genom motion och idrott. Motion och idrott har enligt undersökningar avsevärda positiva konsekvenser för människans fysiska, mentala och sociala hälsa och välbefinnande. Det framhävs i strategin att motion och idrott organiseras tväradministrativt i större utsträckning, och goda rutiner skapas genom samarbete mellan olika sektorer.

Det finns mer än 3 000 närståendevårdare med avtal i Helsingfors. I syfte att stöda närståendevården och närståendevårdarnas ork ordnar stadens social- och hälsovårdssektor och idrottstjänster egna motions-

grupper för närståendevårdare och gemensamma grupper för närståendevårdare och dem som vårdas.

Närståendevårdare kan dessutom delta till exempel i stadens mångsidiga instruerade motions- och idrottsgrupper i förorterna genom att lösa ut ett pass för förortsmotion som är giltigt i fyra månader. Avgiftsfri motionsrådgivning, informationstillställningar och gratis sommarverksamhet, bl.a. parkgymnastik, ordnas i olika delar av Helsingfors.

Simhalls- och motionsalstjänsterna är för tillfället helt avgiftsfria för barn under 7 år och krigsveteraner. Arbetslösa, pensionärer, specialgrupper, invalider, studerande, värnpliktiga och civiltjänstgörare har beaktats i avgiftskategorin övriga, i vilken avgiften är förmånligare än priset för vuxna.

Genom priskategorin övriga tillsammans med priskategorin barn kommer ungefär hälften av sim- och allaktivitetshallarnas intäkter beroende på idrottsplatsen. I januari 2018 var andelen vuxna 51 %, övriga 38 % och barn 11 % av inträdesavgifterna på Östra centrumets simhall. På Britas simhall var andelen vuxna 51 %, övriga 43 % och barn 6 %. På Sportkvarnen var andelen vuxna 59 %, övriga 25 % och barn 16 %.

För närståendevårdare ordnas egna motions- och idrottsgrupper och bland stadens tjänster finns det förmånliga motions- och idrottsformer att välja. Det är inte motiverat att utvidga avgiftsfriheten inom motions- och idrottstjänsterna. Eventuella nya rabattgrupper eller avgiftsfria grupper måste ersättas med prishöjningar i andra priskategorier eller genom utgiftsskärningar. Dessutom måste eventuella rabatt- eller avgiftsfrihetsförmåner beaktas även i de övriga tjänsteproducerande enheterna i stadskoncernen, såsom Urheiluhallit Oy.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Mari Rantasen aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Postadress

PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
kaupunginkanslia@hel.fi

Besöksadress

Norra esplanaden 11-13
Helsingfors PL 1
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Telefon

+358 9 310 1641

Telefax

+358 9 655 783

FO-nummer

0201256-6

Kontonr

FI0680001200062637

Moms nr

FI02012566

16.05.2018

Ärende/40

Kaupunginhallitus 23.04.2018 § 252

HEL 2018-000645 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Mari Rantasen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 13.03.2018 § 62

HEL 2018-000645 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Helsingin kaupungin strategian mukaisesti kaupunkilaisten hyvinvointia tuetaan ja terveyseroja kavennetaan entistä enemmän liikunnan keinoin. Liikunnalla on tutkitusti merkittäviä myönteisiä fyysisiä, henkisiä ja sosiaalisia vaikutuksia ihmisten terveyteen ja hyvinvointiin. Strategiasa korostetaan lisäksi liikunnan poikkihallinnollisen järjestämisen vahvistamista ja hyvien käytäntöjen luomista eri toimialojen välisenä yhteistyönä.

Liikuntapalvelujen tavoitteena on tarjota laadukkaita liikuntapalveluja, joilla voidaan vaikuttaa terveytensä kannalta riittämättömästi liikkuvien helsinkiläisten hyvinvointiin ja terveyteen. Poikkihallinnollisena tavoitteena on kehittää syrjäytymisvaarassa olevien tai korkean terveysriskin väestöryhmille suunnattuja matalan kynnyksen liikuntapalveluja ja liikuntaneuvontaa sekä poikkihallinnollisia palveluketjumalleja kaupungin eri toimijoiden kanssa. Helsingissä omaishoitajien liikkumista on tuettu järjestämällä liikuntaryhmiä sekä erikseen omaishoitajille että yhtäaikaista omaishoitajille ja hoidettaville sosiaali- ja terveystoimen sekä liikuntapalvelujen yhteistyönä.

Uimahalli- ja kuntosalipalvelut ovat tällä hetkellä täysin maksuttomia alle 7-vuotiaille lapsille sekä sotaveteraaneille. Työttömät, eläkeläiset, erityisryhmät, invalidit, opiskelijat, varusmiehet ja siviilipalvelusmiehet on

huomioitu maksuluokassa muut, jolloin maksu on aikuisten hintaa edullisempi.

Muut -hintaryhmä yhdessä lapset -hintaryhmän kanssa muodostavat liikuntapaikasta riippuen uima- ja monitoimihallien tuotoista noin puolet. Tammikuussa 2018 Itäkeskuksen uimahallissa aikuisten osuus pääsymaksuissa oli 51 %, muut 38 % ja lapset 11 %. Pirkkolan uimahallissa aikuisten osuus oli 51 %, muut 43 % ja lapset 6 %. Liikuntamylyssä aikuisten osuus oli 59 %, muut 25 % ja lapset 16 %.

Mahdollisten uusien alennettujen tai maksuttomien ryhmien aiheuttamat tulojen menetykset jouduttaisiin korvaamaan muiden ryhmien hintojen korotuksilla tai menojen leikkauksilla, jos toimialalle asetettu katetavoite halutaan pitää ennallaan. Jos vastaavat päätökset ulotetaan myös muihin kaupunkikonsernin yksiköihin, kuten esimerkiksi Urheiluhallit Oy:n palveluihin, joka tuottaa suurimman osan Helsingin uimahallipalveluista, niin se lisänee ko. laitosten avustustarvetta. Lisäksi on huomioitava, että omaishoitajien maksuttomien palveluiden toteuttaminen vaatii myös toimivan järjestelmän luomista kyseisiin etuihin oikeutettujen toteamiseksi.

Vuosien varrella useissa valtuustoaloitteissa on esitetty maksuttomia liikuntapalveluja useille erilaisille kohderyhmille mm. yli 65-vuotiaille, yli 68-vuotiaille, yli 75-vuotiaille, työttömille, kotivanhemmille, lastensuojeluperheille, sotaorvoille ja toimeentulotukea saaville. Helsingissä on vuoden 2018 alussa noin 3 200 sopimuksen tehnyttä omaishoitajaa.

Liikuntapalvelut ylläpitää lukuisia liikuntapaikkoja, mm. lähiliikuntapaikkoja, ulkokuntoiluvälineitä, luistinratoja, joissa liikunnan harrastaminen on maksutonta. Lisäksi ulkoilureitit, ladut ja uimarannat tuovat liikuntamahdollisuuksia jokaisen helsinkiläisen lähelle.

Liikuntaan aktivointi -palvelu järjestää lisäksi ohjattuja liikuntaryhmiä, joista lähiöliikuntaryhmät on suunnattu erityisesti korkean terveystarve kohderyhmille tai matalan tulotason omaaville henkilöille. Monipuolisiin liikuntaryhmiin voi osallistua lunastamalla 20 euron lähiöliikuntapassin, joka on voimassa neljän kuukauden ajan. Lisäksi kaupunki tarjoaa maksutonta liikuntaneuvontaa ja liikuntainfoja sekä järjestää kesäisin maksutonta liikuntatoimintaa mm. puistojumppia eri puolilla Helsinkiä.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toteaa, että tällä hetkellä ei ole perusteltua laajentaa liikuntapalvelujen maksuttomuutta koskemaan omaishoitajia.

Esittelijä

liikuntajohtaja
Tarja Loikkanen-Jormakka

Lisätiedot

Tuuli Salospohja, liikuntapalvelupäällikkö, puhelin: 310 87500
tuuli.salospohja(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 13.03.2018 § 72

HEL 2018-000645 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi seuraavan esittelijän muutetusta ehdotuksesta poikkeavan lausunnon valtuutettu Mari Rantasen ja 21 muun valtuutetun aloitteesta, jonka mukaan omaishoitajat voisivat käyttää Helsingin kaupungin liikuntapalveluja ilmaiseksi:

"Helsingissä oli tammikuussa 2018 sopimuksen tehneitä omaishoidon tukea saavia omaishoitajia yhteensä 3 204, joista alle 65-vuotiaiden hoitajia oli 1 755 ja yli 65-vuotiaiden hoitajia oli 1 449.

Sosiaali- ja terveystoimialalla toteutettava omaishoidon tuki koostuu hoidettavalle annettavista palveluista, omaishoitajille annettavasta hoitopalkkiosta sekä vapaista ja omaishoitoa tukevista palveluista.

Omaishoitajien jaksamista tuetaan lakisääteisillä vapaapäivillä. Lakisääteiset vapaat voidaan järjestää lyhytaikaishoitona, osavuorokautisena hoitona, sijaisomaishoitona, päivätoimintana tai kotiin annettavana palveluna. Kaupunki järjestää palvelut omana toimintana, ostopalveluna tai palvelusetelillä. Sijaisomaishoitajan kuitenkin hankkii omaishoitaja itse ja kotiin annettavaa palvelua on saatavana vain palvelusetelillä.

Muita omaishoitajan jaksamista tukevia palveluja ovat: päivätoiminta, omaishoidon toimintakeskusten palvelut (vertaistukiryhmiä ja muuta toimintaa), omaishoidon kotiavustajapalvelu (yli 65-vuotiaille), tuntilomitus (alle 65-vuotiaille), sähköinen hyvinvointi- ja terveystarkastus, harrastusvarainen lyhytaikaishoito tai osavuorokautinen hoito.

Sosiaali- ja terveystoimialan eri puolella kaupunkia sijaitsevissa monipuolisissa palvelukeskuksissa (12 kpl) järjestetään osin kaikille avointa ohjattua toimintaa helsinkiläisille kotona asuville eläkeläisille ja työttömille. Palvelukeskuksissa toimii useita liikunta- ja harrasteryhmiä sekä vertaistukiryhmiä.

Omaishoidon tuen toimintakeskukset (4 kpl) järjestävät muun ryhmätöiminnan lisäksi esim. liikuntaryhmiä, joihin omaishoitaja voi osallistua yhdessä hoidettavan kanssa. Liikuntaa järjestetään myös omaishoitoperheiden esittämien toiveiden mukaan.

16.05.2018

Ärende/40

Sosiaali- ja terveystoimialalla on pitkät perinteet yhteistyöstä liikunta- palvelujen kanssa. Liikuntapalveluista on toteutettu liikuntaryhmiä, osallistuttu omaishoitajavalmennukseen sekä järjestetty muita liikunta-aiheisia tilaisuuksia.

Kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialalla tuetaan kaupunkilaisten henkistä ja fyysistä hyvinvointia, aktiivista kansalaisuutta ja sivistystä. Liikuntapalvelukokonaisuus vastaa omalta osaltaan mm. kuntalaisten liikunnasta, liikuntapolitiikasta, liikunnan järjestämisestä ja liikuntapaikoista. Liikuntapalveluissa päätetään liikunnasta perittävistä maksuista.

Lautakunta katsoo, että omaishoitajien liikunnan vapaakortti voisi olla omaishoitoa ja omaishoitajan jaksamista tukeva elementti.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Liikunta on merkittävä terveyttä ja hyvinvointia edistävä tekijä. Omaishoitajien jaksamista tukevat mm. erilaiset liikkumisen mahdollisuudet sekä palvelut, jotka mahdollistavat omaishoitajille vapaapäivät."

Käsittely

13.03.2018 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Esittelijä Juha Jolkkonen muutti esitystään siten, että lausunnossa esitetyt luvut omaishoitajien määrästä tarkastetaan ja korjataan teknisesti pöytäkirjalle, koska omaishoitajien osuuksien yhteenlaskettu määrä ei täsmää kokonaismäärän kanssa.

Asiassa tehtiin seuraava vastaehdotus:

Vastaehdotus:

Jäsen Mari Rantanen: Lausunnon viimeiseksi kappaleeksi ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia lisätään: "Lautakunta katsoo, että omaishoitajien liikunnan vapaakortti voisi olla omaishoitoa ja omaishoitajan jaksamista tukeva elementti."

Kannattaja: jäsen Saku Etholen

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi vastaehdotuksen yksimielisesti ilman äänestystä.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Merja Jäntti, toiminnansuunnittelija, puhelin: 310 43715
merja.jantti(a)hel.fi

Riikka Haahtela, vs. vammaisten sosiaalityön päällikkö, puhelin: 310 89545

Postadress

PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
kaupunginkanslia@hel.fi

Besöksadress

Norra esplanaden 11-13
Helsingfors PL 1
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Telefon

+358 9 310 1641

Telefax

+358 9 655 783

FO-nummer

0201256-6

Kontonr

FI0680001200062637

Moms nr

FI02012566

16.05.2018

Ärende/40

---

riikka.haahtela(a)hel.fi